

Broj: 4-685/2022
Datum: 07.12.2022.

**PRAVILA POSLOVANJA ERSTE BANKA AD NOVI SAD ZA OBAVLJANJE INVESTICIONIH I DODATNIH
USLUGA - PRILOG 1**

PRAVILNIK O KATEGORIZACIJI KLIJENATA

Sadržaj:

1.	KATEGORIZACIJA KLIJENATA.....	3
2.	KATEGORIJE KLIJENATA	3
2.1	Profesionalni investitor ili Određeni profesionalni investitori	3
2.2	Mali investitor	4
3.	NIVO ZAŠTITE INTERESA KLIJENATA	5
3.1	Zaštita profesionalnih investitora	5
3.2	Zaštita malih investitora	5
4.	PROMENA KATEGORIJE	6
4.1	Promena kategorije klijenta koji je razvrstan kao profesionalni investitor	6
4.2	Promena kategorije klijenta koji je razvrstan kao mali investitor	6
5.	POSTUPANJE PREMA ODREĐENIM PROFESIONALNIM INVESTITORIMA	7
6.	PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	3

1. KATEGORIZACIJA KLIJENATA

1.1. Kreditna institucija osnovana u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke, a koja je dobila dozvolu Komisije za hartije od vrednosti za obavljanje investicionih usluga u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala (Banka) će pre pružanja usluge klijente razvrstati u određenu kategoriju, a u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala i aktima Komisije za hartije od vrednosti. Ovu kategorizaciju Banka sprovodi na osnovu informacija koje su joj dostupne u vezi sa klijentovim:

1. investicionim ciljevima;
2. znanjem i iskustvom;
3. finansijskom pozicijom.

1.2. Banka će svakog klijenta putem trajnog nosača podataka (u papiru obliku, elektronskim putem) obavestiti o:

1. kategoriji klijenata u koju je razvrstan;
2. nivou zaštite interesa koja će mu biti pružena;
3. mogućnosti da zatraži razvrstavanje u drugu kategoriju klijenata, kao i o svim promenama nivoa zaštite koje proizilaze iz takve odluke.

2. KATEGORIJE KLIJENATA

Banka svoje klijente može svrstati u kategoriju:

- profesionalnih investitora ili određenih profesionalnih investitora
- malih investitora

2.1 Profesionalni investitor ili Određeni profesionalni investitori

Profesionalni investitor je klijent koji poseduje dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnu procenu povezanih rizika i koji ispunjava uslove iz člana 192. i 193. Zakona.

U ovoj kategoriji Klijenata postoje dve pod-kategorije:

- Klijenti koji su u skladu sa ZTK klasifikovani kao profesionalni investitori
- Klijenti koji su profesionalni investitori na njihov zahtev pod uslovom da ispunjavaju uslove propisane ZTK-om i da je Banka odobrila takav zahtev Klijenta.

Pod profesionalnim investitorima koji su u skladu sa ZTK klasifikovani kao profesionalni investitori, u vezi sa svim investicionim uslugama i aktivnostima i finansijskim instrumentima, smatraju se:

- 1) lica koja podležu obavezi dobijanja dozvole, odnosno nadzora kako bi poslovala na finansijskom tržištu, uključujući:
 - a) kreditne institucije
 - b) investiciona društva
 - c) druge finansijske institucije koje podležu obavezi dobijanja dozvole, odnosno nadzora
 - d) društva za osiguranje
 - e) institucije kolektivnog investiranja i njihova društva za upravljanje
 - f) dobrovoljni penzijski fondovi i društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima

- g) dileri robe i robnih derivata
- h) drugi institucionalni investitori
- i) drugi investitori koji se smatraju profesionalnim u skladu sa propisima EU

2) pravna lica koja ispunjavaju najmanje dva od sledećih uslova:

- a) ukupna imovina iznosi najmanje 20.000.000 evra u rsd protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje NBS;
- b) godišnji poslovni prihod iznosi najmanje 40.000.000 evra u rsd protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje NBS;
- c) sopstveni kapital u iznosu od najmanje 2.000.000 evra u rsd protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje NBS;

3) Republika, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, kao i druge države ili nacionalna i regionalna tela, Narodna banka Srbije i centralne banke drugih država, međunarodne i nadnacionalne institucije, kao što su Međunarodni monetarni fond, Evropska centralna banka, Evropska investiciona banka i druge slične međunarodne organizacije.

4) Drugi institucionalni investitori čija je glavna delatnost ulaganje u finansijske instrumente, uključujući lica koja se bave sekjuritizacijom sredstava, ili drugim transakcijama finansiranja.

Određeni profesionalni investitor u smislu ZTK-a su:

- investiciona društva
- kreditne institucije
- društva za osiguranje
- UCITS fondovi i njihova društva za upravljanje
- druge finansijske institucije koje podležu obavezi dobijanja dozvole, odnosno nadzora u skladu sa zakonima Republike, nacionalne vlade i njihovih kancelarija, uključujući javne organe koji se bave javnim dugom na nacionalnom nivou, centralne banke i nadnacionalne organizacije.

Banka u skladu sa dozvolom da izvršava naloge u ime klijenata, i/ili da trguje za sopstveni račun, odnosno da prima i šalje naloge, može da inicira transakciju ili stupa u transakcije sa određenim profesionalnim investitorima, a da pri tome nije obavezna da ispunjava uslove iz člana 177, člana 179.stav1 i stavovi 5-17, člana 180, člana 181.stavovi 1 i 6, člana 186 i člana 187. stavovi 3-5 Zakona, u pogledu ovih transakcija ili dodatnih usluga direktno povezanih sa ovim transakcijama.

Status određenog profesionalnog investitorane isključuje pravo tih lica da zahtevaju, bilo uopšteno ili za svaku transakciju posebno, da budu tretirani kao investitori čije se poslovanje sa Bankom uređuje u skladu sa članovima 177,179,180,181,182,186 i 187 Zakona.

Banka je obavezna da od klijenta dobije saglasnost da sa njim postupa kao sa određenim profesionalnim investitorom, u vidu uopštenog ugovora ili saglasnost za svaku pojedinačnu transakciju.

2.2 Mali investitor

Svi klijenti, pravna i fizička lica, koji po Zakonu i aktima Komisije kao i na osnovu svojih investicionih ciljeva, znanja, iskustva i finansijske pozicije ne pripadaju kategoriji profesionalnih investitora, svrstavaju se u male investitore.

Subjekti koji se smatraju malim investitorima prilikom pružanja investicionih usluga i obavljanja aktivnosti za koje je Banka dobila saglasnost Komisije za HoV su:

- svi investitori koji nisu razvrstani u kategoriju profesionalnih investitora.

- investitori koji zadovoljavaju uslove da se razvrstaju u profesionalne investitore, a koji od Banke pisano zatraže viši tretman s višim stepenom zaštite, odnosno da budu razvrstani u kategoriju malih investitora.

3. NIVO ZAŠTITE INTERESA KLIJENATA

3.1 Zaštita profesionalnih investitora

Nivo zaštite profesionalnih investitora po pravilu je manji u odnosu na nivo zaštite koji se pruža malim investitorima.

Prilikom pružanja usluga profesionalnom investitoru, Banka može smatrati da taj klijent:

- 1) ima dovoljno znanja i iskustva na području investiranja u određene vrste finansijskih instrumenata ili usluga, odnosno znanja i iskustva potrebnih za razumevanje rizika povezanih sa transakcijom ili upravljanjem njegovim portfoliom, odnosno onim uslugama, transakcijama, vrstama transakcija ili instrumentima za koje je razvrstan kao profesionalni klijent;
- 2) može, u okviru usluge investicionog savetovanja koje mu pruža Banka, da podnese sve finansijske rizike investiranja saglasno svojim investicionim ciljevima.

Profesionalni klijent nema pravo na obeštećenje iz sredstava Fonda za zaštitu investitora.

3.2 Zaštita malih investitora

Mali investitori uživaju veću zaštitu iz razloga što ne poseduju dovoljno znanja i iskustva o investiranju u finansijske instrumente i rizike povezane sa tim ulaganjima, te će Banka male investitore, pre zaključenja ugovora, bliže informisati i upoznati sa:

- 1) uslugama koje Banka pruža, a koje su definisane Zakonom, aktima Komisije za hartije od vrednosti i Pravilima poslovanja Banke;
- 2) finansijskim instrumentima, njihovoj prirodi i vrstama rizika koje određeni finansijski instrument nosi;
- 3) zaštiti finansijskih instrumenata i novčanih sredstava klijenta u slučaju kada Banka drži za račun klijenta finansijske instrumente i novčana sredstava;
- 4) troškovima i naknadama Banke, organizatora tržišta, Komisije za hartije od vrednosti, Centralnog registra, trećih strana u zemlji i inostranstvu (detaljne informacije su sadržane u Informacijama za male klijente koje su postavljene na web sajtu Banke);

Mali investitor ima pravo na obeštećenje iz sredstava Fonda za zaštitu investitora u slučaju stečaja Banke do iznosa od 20,000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje NBS.

Obeštećenje se odnosi na sledeća potraživanja:

- 1) novčana potraživanja u dinarima koja član Fonda, Banka, duguje klijentu ili koja pripadaju klijentu, nastala po osnovu obavljanja investicionih usluga i aktivnosti iz odredbe člana 251. stav 1. Zakona
- 2) potraživanja za povraćaj finansijskih instrumenata koji pripadaju klijentu člana Fonda, Banke, i koje drži Banka za račun klijenta u vezi sa odredbama o jednoj ili više investicionih usluga i aktivnosti iz odredbe člana 251. stav 1. Zakona;

4. PROMENA KATEGORIJE

Banka će klijenta, pre pružanja usluge, a na osnovu informacija o tom licu koje su Banci dostupne, obavestiti da ga je razvrstala u određenu kategoriju i o mogućnosti da zahteva izmenu kategorije i u skladu sa tim obezbedi odgovarajući nivo zaštite.

4.1 Promena kategorije klijenta koji je razvrstan kao profesionalni investitor

Banka će profesionalnom investitoru, na njegov pisani zahtev, omogućiti tretman sa višim nivoom zaštite, odnosno tretman koji imaju ostali klijenti koji nisu profesionalni investitori.

Banka će klijenta, pre pružanja usluge, a na osnovu informacija o tom licu koje su Banci dostupne, obavestiti da se smatra profesionalnim investitorom i da će biti tretiran kao takav.

Banka će obavestiti profesionalnog investitora o mogućnosti izmene dogovorenih uslova kako bi sebi obezbedio viši nivo zaštite svojih interesa, s tim što je odgovornost na ovom klijentu da podnese zahtev za promenu kategorije i zatraži viši nivo zaštite svojih interesa, i to kada smatra da nije u stanju da pravilno proceni, odnosno upravlja rizicima svojstvenim nekoj investiciji.

Viši nivo zaštite interesa se obavezno pruža kada profesionalni investitor zaključi ugovor, ili aneks ugovora u pisanoj formi sa Bankom, kojim će biti precizirane usluge, transakcije, odnosno finansijski instrumenti u vezi sa kojima klijent ne želi da bude tretiran kao profesionalni klijent.

4.2 Promena kategorije klijenta koji je razvrstan kao mali investitor

Banka može tretirati i druge klijente kao profesionalne klijente na njihov zahtev i kada proceni da takav klijent poseduje dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj proceni rizika u vezi sa ulaganjima, a u zavisnosti od vrste transakcija ili usluga.

Klijenti koji su tretirani kao mali klijenti mogu od Banke zatražiti niži nivo zaštite svojih interesa u skladu sa sledećom procedurom:

- 1) klijent u pisanom obliku obaveštava Banku da želi da bude tretiran kao profesionalni investitor, u odnosu na sve ili na neku pojedinačnu investicionu uslugu, odnosno transakciju ili za određenu vrstu transakcija, odnosno finansijskih instrumenata;
- 2) Banka će nedvosmisleno i u pisanoj formi upozoriti klijenta o smanjenju zaštite njegovih interesa i gubitku prava na obeštećenje iz Fonda za zaštitu investitora;
- 3) Banka će proceniti da li klijent poseduje dovoljno znanja i iskustva za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj proceni rizika u vezi sa ulaganjima;
- 4) Banka će sa klijentom ili zaključi ugovor u pisanoj formi, odnosno aneks ugovora kojim će biti precizirane usluge, odnosno transakcije, odnosno finansijski instrumenti u vezi sa kojima klijent želi da bude tretiran kao profesionalni investitor, ili će odbiti da klijentu prizna status profesionalnog investitora;
- 5) klijent će u posebnom dokumentu, koji je odvojen od ugovora, izjaviti da je svestan posledica gubitka zaštite.

Pre nego što usvoji zahtev klijenta za odricanje od višeg nivoa zaštite, Banka će preduzeti sve razumne mere kako bi osigurala da klijent koji zahteva da bude tretiran kao profesionalni investitor ispunjava za to propisane uslove.

Procena iz stava 2 tačka 3 ove podtačke podrazumeva utvrđivanje da li klijent ispunjava najmanje dva uslova propisana za kvalifikovane profesionalnog investitora:

- 1) da je izvršio transakcije značajnog obima na relevantnim finansijskim tržištima uz prosečnu učestalost od najmanje 10 transakcija po kvartalu u toku poslednje godine i u vrednosti od 50.000 evra kvartalno u poslednja četiri kvartala;

- 2) da veličina portfolia koja obuhvata gotovinske depozite i finansijske instrumente, uključujući i novac, tog klijenta prelazi 500.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje NBS;
- 3) klijent radi ili je radio najmanje godinu dana u finansijskom sektoru na poslovima koji zahtevaju poznavanje predviđenih finansijskih transakcija ili uslugaulaganja u hartije od vrednosti.

4.3. Klijenti su dužni da Banku blagovremeno obavestavaju o svim činjenicama koje bi mogle da utiču na promenu njihove kategorizacije.

4.4. Kada utvrdi da neki klijent više ne pripada početno utvrđenoj kategoriji klijenata, Banka će preduzeti mere radi promene kategorije klijenta.

5. POSTUPANJE PREMA ODREĐENIM PROFESIONALNIM INVESTITORIMA

Ako na osnovu člana 194. st. 4. i 5. Zakona određeni profesionalni investitor zahteva da se prema njemu postupa kao prema klijentu čije poslovanje sa Bankom podleže odredbama 177, 179, 180, 181, 182, 186. i 187. Zakona, zahtev je potrebno podneti u pisanoj formi i u njemu se mora navesti da li se traži postupanje kao prema malom investitoru ili profesionalnom investitoru za jednu ili više investicionih usluga ili transakcija, odnosno jednu ili više vrsta transakcija ili proizvoda.

Ako određeni profesionalni investitor zahteva da se prema njemu postupa kao prema klijentu čije poslovanje sa Bankom podleže odredbama 177, 179, 180, 181, 182, 186. i 187. Zakona, ali izričito ne zahteva postupanje kao prema malom investitoru, a Banka je saglasna sa tim zahtevom, ona prema tom određenom profesionalnom investitoru postupa kao prema profesionalnom investitoru.

Ako određeni profesionalni investitor izričito zahteva da se prema njemu postupa kao prema malom investitoru, Banka postupa prema određenom profesionalnom investitoru kao prema malom investitoru primenjujući odredbe u vezi sa zahtevima za postupanje s neprofesionalnim investitorima navedene u članu 192. stav 1. tač. 2), 3) i 4) Zakona.

Ako klijent zahteva da se prema njemu postupa kao prema određenom profesionalnom investitoru u skladu s članom 194. stav 5. Zakona, primenjuje se sledeći postupak:

- 1) Banka klijentu dostavlja jasno pisano upozorenje o posledicama koje takav zahtev može imati za klijenta, uključujući zaštite koje može izgubiti;
- 2) klijent u pisanom obliku potvrđuje zahtev da se prema njemu postupa kao prema određenom profesionalnom investitoru uopšteno ili u odnosu na jednu ili više investicionih usluga ili transakcija, odnosno vrstu transakcija ili proizvoda, kao i da je upoznat s posledicama zaštite koju može izgubiti zbog tog zahteva.

6. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj Pravilnik je integralni deo Pravila poslovanja Erste Bank a.d. Novi sad za obavljanje investicionih i dodatnih usluga. Stupa na snagu po dobijanju prethodne saglasnosti Komisije za hartije od vrednosti Republike Srbije na ova Pravila poslovanja, a počinje da se primenjuje narednog dana od objavljivanja na internet stranici Banke.

ERSTE BANK AD NOVI SAD

Izvršni odbor

Jasna Terzić
Predsednica Izvršnog odbora

Nikola Stamenković
Član Izvršnog odbora